

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Teatr w terapii – obszary zastosowań	15
Wprowadzenie	15
1. Znaczenie dramatycznej rzeczywistości i estetycznego dystansu	20
2. Podejmowanie roli w terapii teatralnej	25
3. Obszary i kierunki podejść do teatru w terapii	27
4. Dramaterapia a teatroterapia	31
5. Modele wykorzystania teatru w terapii	38
6. Terapeutyczne systemy parateatralne	47
7. Interdyscyplinarność dramaterapii	50
8. Teatroterapia	53
8.1. Terapeuta w roli reżysera	57
8.2. Teatroterapia jako forma terapii ekspresyjnej	60
9. Ewaluacja w dramaterapii	62
Rozdział 2	
Teatr terapeutyczny osób z niepełnosprawnością intelektualną	73
Wprowadzenie	73
1. Komponenty teatroterapii osób z niepełnosprawnością intelektualną	79
2. Gra aktorska w teatrze terapeutycznym	86
3. Działalność badawcza z zakresu teatroterapii	93
4. Teatroterapia ukierunkowana na proces wspomagania aktywności komunikacyjnej – koncepcja własna	96
4.1. Wspomaganie rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną w ramach paradygmatu humanistyczno-personalistycznego	103
4.2. Teoretyczne uzasadnienie zastosowania teatroterapii w procesie wspomagania aktywności komunikacyjnej	106
Rozdział 3	
Metodologiczne podstawy badań własnych	125
1. Przedmiot i cel badań	125
2. Problemy i hipotezy badawcze	127
3. Zmienne i ich operacjonalizacja	131

4. Metoda badań i narzędzia pomiaru	136
4.1. Skala SAK według Zbigniewa Nęckiego	138
4.2. Ciało w działaniu	142
4.3. Arkusze obserwacji	145
4.4. Kwestionariusz ankiety dla rodziców lub prawnych opiekunów	149
4.5. Kwestionariusz ankiety dla opiekunów i terapeutów	149
5. Procedura badań. Opis eksperymentu	149
5.1. Schemat badań właściwych	151
5.2. Pomiar początkowy zmiennej zależnej	154
5.3. Charakterystyka warsztatów teatroterapii. Założenia, zasady, metody	155
6. Dobór osób i przebieg badań	170

Rozdział 4

Teatroterapia a aktywność komunikacyjna. Wyniki badań własnych	173
1. Wpływ teatroterapii na aktywność komunikacyjną w zależności od płci i wieku badanych osób	173
2. Zastosowanie teatroterapii a poziom koncentracji na własnych celach w rozmowie	177
2.1. Wpływ teatroterapii na poziom koncentracji na własnych celach w rozmowach kobiet	184
2.2. Wpływ teatroterapii na poziom koncentracji na własnych celach w rozmowach mężczyzn	187
3. Zastosowanie teatroterapii a poziom ekspresyjności rozmowy	192
3.1. Wpływ teatroterapii na poziom ekspresyjności rozmowy u kobiet	197
3.2. Wpływ teatroterapii na poziom ekspresyjności rozmowy u mężczyzn	203
4. Zastosowanie teatroterapii a poziom zachowania norm społecznych w relacjach interpersonalnych	211
4.1. Wpływ teatroterapii na zachowanie norm społecznych w relacjach interpersonalnych u kobiet	216
4.2. Wpływ teatroterapii na zachowanie norm społecznych w relacjach interpersonalnych u mężczyzn	219
5. Ocena poziomu czynników aktywności komunikacyjnej badanych osób na poszczególnych etapach badań	222
5.1. Poziom czynników aktywności komunikacyjnej po trzech miesiącach od zakończenia pierwszego cyklu teatroterapii	222
5.2. Poziom czynników aktywności komunikacyjnej przed drugim cyklem teatroterapii i po nim	223
5.3. Poziom czynników aktywności komunikacyjnej po pierwszym i drugim cyklu teatroterapii	226
6. Wpływ teatroterapii na postrzeganie swojego ciała przez badane osoby	232
6.1. Zastosowanie teatroterapii a poziom autoprezentacji i odbierania innych przez badane osoby	233
6.2. Zastosowanie teatroterapii a poziom rozpoznania negatywnych emocji wyrażanych ciałem	237
6.3. Zastosowanie teatroterapii a poziom obserwacji ubioru	241

6.4. Zastosowanie teatroterapii a poziom uwzględniania roli ciała w komunikacji interpersonalnej	241
6.5. Poziom rozpoznawania roli ciała w komunikacji po pierwszym cyklu teatroterapii oraz w badaniu dystansowym	244
6.6. Poziom rozpoznawania roli ciała w komunikacji interpersonalnej po zakończeniu pierwszego i drugiego cyklu teatroterapii	245
7. Wpływ teatroterapii na uważne słuchanie i aktywne reagowanie pozawerbalne przez badane osoby w pierwszym i drugim cyklu teatroterapii	248
8. Wpływ teatroterapii na kompetencje badanych osób w zakresie podejmowania roli teatralnej w dramatycznej grze	254
9. Dostrzeganie zmian w aktywności komunikacyjnej osób badanych przez opiekunów w placówce oraz rodziców lub opiekunów prawnych	257
9.1. Zmiany w zakresie aktywności komunikacyjnej osób badanych dostrzegane przez opiekunów w placówce	257
9.2. Zmiany w zakresie aktywności komunikacyjnej osób badanych dostrzegane przez rodziców lub prawnych opiekunów	258
Zakończenie	261
Załącznik	267
1. Arkusz obserwacji	267
2. Kwestionariusz ankiety dla rodziców lub prawnych opiekunów	268
3. Kwestionariusz ankiety dla opiekunów i terapeutów	269
4. Partytury teatralne	270
Bibliografia	281
Indeks nazwisk	299
Spis rysunków, wykresów i tabel	305
Summary (Theatre Therapy in Aiding Communication of Adults with Moderate Intellectual Disability)	307